

Projectnaam

Luchtverdedigings- en Commandofregatten
Deelprojecten: nieuwbouw, verwerving
walreservedelen en munitie

Projectfase

In realisatie

Wel/niet gemandateerd

Niet gemandateerd

Gereed

Oorspronkelijke planning (basisbeschrijving project Luchtverdedigings- en Commandofregatten d.d. 18 maart 1998 (Kamerstuk 25 800 nr. 3)): overdracht van de schepen in de periode 2002-2005. Levering Sirius infrarood detectiesysteem: 2008-2009.

Huidige planning: de schepen zijn conform de planning in de periode 2002-2005 in de vaart gekomen en aan het Commando Zee-strijdkrachten (CZSK) overgedragen. Zoals gemeld in de DMP E-brief kent het project nog wel een aantal restpunten, zoals een geïntegreerd Sirius infrarood detectiesysteem, een geïntegreerd *Electronic Counter Measures*-systeem, de levering van een trainingssysteem, de aanpak van de rookhinderproblematiek en de uitvoering van het programma van verbetering voor de dieselgeneratoren voor de energieopwekking. Daarnaast is een aanpassing aan de schroefassen noodzakelijk gebleken. De uitvoering van een aantal activiteiten is gepland tijdens de geplande onderhoudsperiodes, waardoor deze activiteiten naar verwachting nog doorlopen tot en met 2014.

Behoeftestelling

Het project betreft de ontwikkeling en bouw van vier LC-fregatten inclusief de aanschaf van bijbehorende walreservedelen en munitie ten behoeve van het CZSK. De munitie betreft de *Evolved Seasparrow Missile* (ESSM), de *Standard Missile 2* (SM2) en de munitie voor het 127 mm kanon. De fregatten hebben de twee verouderde geleidewapenfregatten en twee standaardfregatten vervangen.

Samenhang met het beleid

Dit project draagt bij aan een van de hoofdlijnen van beleid, namelijk de vergroting van het expeditionaire vermogen en van de inzetbaarheid van de krijgsmacht. In de maritieme context gaat het daarbij om de ondersteuning en beïnvloeding van landoperaties vanuit zee en het opereren in en nabij maritieme knooppunten en transportroutes, alsmede in wateren nabij operatierreinen op het land. Het LC-fregat past binnen het streven om de operationele inzetbaarheid van het CZSK te verbeteren en de effectiviteit van de hoofdwapensystemen te vergroten.

Het project draagt bij aan de volgende operationele capaciteiten van militair vermogen: effectieve (wapen)inzet, ontplooibaarheid en mobiliteit, hoogwaardige commandovoering en veiligheid en zelfbescherming.

Gerelateerde projecten

- Instandhouding Goalkeeper
- NH-90

Belangrijke wijzigingen t.o.v. vorig jaar

Als gevolg van de herschikkingen bij Defensie is het budget voor de verwerving van de munitie verlaagd en geherfaseerd. Daardoor zal er minder munitie worden verworven. Voor de aanschaf van munitie is in 2017 een bedrag van € 7,2 miljoen gereserveerd. Het betreft de behoefte aan lanceer- en transportcapsules voor het ESSM en de test- en evaluatiemunitie voor een aanpassing ten behoeve van het 127mm kanon.

Het Sirius-systeem is geplaatst op twee LC-Fregatten. De plaatsing van de overige twee systemen is voorzien voor 2012 en 2013. In maart 2011 is het trainingssysteem overgedragen aan het opleidingsinstituut van het CZSK. Het functioneren van een geïntegreerd *Electronic Counter Measures*-systeem zal eind oktober 2011 op zee worden getest op Hr.Ms. Evertsen. Eind oktober wordt met het oog op de vermindering van de rookhinder ook een systeem beproefd dat door middel van ventilatoren uitlaatgassen verder van het schip afvoert. Naar verwachting zullen midden 2012 de dieselgeneratoren op de Hr. Ms. De Zeven Provinciën als eerste worden vervangen.

Relevante Kamerstukken

- Kamervragen projectevaluatie LCF d.d. 12-10-2009 (Kamerstuk 25 800 nr. 24)
- Projectevaluatie (E-brief) LCF d.d. 22-05-2009 (Kamerstuk 25 800 nr. 23)
- Lijst van vragen en antwoorden elfde jaarrapportage project Luchtverdedigings- en Commandofregatten d.d. 17-06-2008 (Kamerstuk 25 800 nr. 22)
- Elfde jaarrapportage project Luchtverdedigings- en Commandofregatten d.d. 07-04-2008 (Kamerstuk 25 800 nr. 20)
- Brief verwervingsvoorbereiding Sirius (D-brief) d.d. 16-02-2006 (Kamerstuk 30 300 X nr. 73)
- Vervanging twee standaardfregatten door fregatten voor luchtverdediging (D-brief) d.d. 19-12-1996 (Kamerstuk 25 000 X nr. 42)
- Aanbesteding twee stuks Luchtverdedigings- en Commandofregatten ter vervanging van geleide wapen fregatten van de Tromp klasse d.d. 06-06-1995 (Kamerstuk 23 900 X nr. 81)
- Brief over de voorstudie/studie (B/C-brief) d.d. 16-03-1993 (Kamerstuk 22 800 x nr. 45)
- Brief over behoeftestelling (A-brief) d.d. 06-04-1992 (Kamerstuk 22 300 nr. 74)

Financiën

Jaar	Project-volume	Raming uitgaven in € mln						Fasering tot	Raming exploitatielasten*
		t/m 2011	2012	2013	2014	2015	2016		
Oorspronkelijk **	LC-fregatten 1398,0 LCF-walreserve: 40,9 LCF-munitie: 404,8							2009 2008 2017	>250* n.v.t. n.v.t.
2011	LC-fregatten 1553,3 LCF-walreserve: 37,5 LCF-munitie: 335,1	1525,7 37,5 304,1	13,8 2,4	10,3 4,4	3,5 9,6		10,2 4,4	2014 2011 2016	>250* n.v.t. n.v.t.
2012	LC-fregatten 1553,3	1525,7	13,8	10,3	3,5			2014	>250*

* Geschatte levensduur 25 jaar.

** Basisbeschrijving en eerste jaarrapportage project Luchtverdedigings- en Commandofregatten d.d. 18-03-1998 (Kamerstuk 25 800 nr. 3).

Het budget voor de munitie maakt deel uit van het begrotingsartikel munitie, tezamen met de overige munitie voor het CZSK.